ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina při ZŠ a MŠ Klecany, okres Praha - východ
Klecany 375, 250 67 Klecany
Ředitel školy: Mgr. Věra Vejražková
Kapacita ŠD: 224 žáků
ŠVP pro ŠD zpracovala: Simona Novotná
Číslo jednací: ZSKL/402/2023

1. Konkrétní cíle vzdělávání

- vedení dětí k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvoj osobnosti člověka
- získání všeobecného vzdělání a přehledu
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod, úmluva o právech dítěte, každý má svá práva, ale i povinnosti
- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národní, kulturní, jazykové a náboženské skupině
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů
- poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic
- získání a uplatňování znalostí o životním prostředí a ochraně zdraví
- podněcování k poznání a rozvíjení vlastních schopností v souladu s reálnými možnostmi a uplatňování jich spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci

2. Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání navazuje na ŠVP školy. Zájmové vzdělávání zahrnuje ve svém vzdělávacím cyklu plán vzdělávání žáků 1. stupně ZŠ na pět školních let. Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy psychické a fyzické zdatnosti.

Též je kladen důraz na spolupráci s rodiči, kteří se aktivně zajímají o chod a jednotlivé akce školní družiny.

Děti, v odpoledních hodinách, navštěvují kroužky umělecké školy i kroužky pořádané družinou a školou.

3. Výchovně vzdělávací činnosti školní družiny

Školní družina má zpracovaný výchovně vzdělávací plán činností, který se skládá z celoročního plánu a týdenních plánů jednotlivých oddělení. Mezi nejčastější zájmové činnosti patří aktivity sportovní, společenskovědné, přírodovědné, estetické a pracovně technické. K odstranění únavy z vyučování a k odreagování slouží odpočinkové a rekreační činnosti.

Podle vyhlášky MŠMT o zájmovém vzdělávání jsme stanovili následující formy vzdělávání:

- pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost
- příležitostná činnost v prostorách ŠD i mimo ně
- nabídky spontánních činností
- odpočinkové činnosti
- příprava na vyučování

4. Obsah vzdělávání

Nezbytnou součástí ŠVP je rozvíjení všech kompetencí. Mají velký význam pro individuální i společenský rozvoj dítěte. Zahrnují soubor vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které dítě získává v průběhu docházky do školní družiny napříč všemi nabízenými činnostmi.

- kompetence k učení – žák se učí nejen spontánně, ale i vědomě; klade si otázky a hledá odpovědi; činí závěry, získané vědomosti dává do souvislostí, které později využije
- kompetence k řešení problémů – žák se snaží řešit situace logicky s cílem nalézt východisko; dokončuje činnosti; všímá si a respektuje své okolí
- kompetence komunikativní – žák vyjadřuje myšlenky, názory, otázky i jiné komunikační prostředky vhodnou formou; komunikuje kultivovaně a slušně
- kompetence sociální a personální – žák se rozhoduje samostatně, dokáže se prosadit a zároveň podřídit, je schopen střídat základní role v kolektivu; spolupracuje; za své chování odpovídá a nese důsledky; respektuje odlišnosti jiných lidí
- kompetence občanské a pracovní – žák si uvědomuje práva a povinnosti své i druhých; učí se plánovat a organizovat; chová se bezpečně
- kompetence k trávení volného času – žák tráví volný čas smysluplně, vybírá si činnosti dle vlastních dispozic; rozvíjí své zájmy samostatně i ve skupině

Vzdělávací a výchovné oblasti

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

- srozumitelné vyjadřování, správná artikulace
- formulace otázek a odpovědí
- plynulý ústní projev
- oslovení, pozdrav, poděkování
- reprodukce psaného nebo slyšeného textu

4.2 Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

Poznávání nejbližšího okolí, života v rodině, ve škole, společnosti. Vycházky do okolí školy s orientací v terénu nebo návštěvou významných míst v regionu. Seznamování s lidovými zvyky. Besedy o našem městě a okolí. Dopravní výchova.

Kompetence k učení

Vychovatel:

- ukazuje žákům, že poznání místa, kde žijí, jim pomáhá lépe poznat a prohloubit vztah k místu, kde vyrůstají
- a vzdělávají se.
- pomáhá žákovi získat různé vědomosti o regionu
- pomáhá upevňovat dobré návyky v pohybu na chodníku a silnici jako chodec nebo cyklista

Žák:

- pozoruje a porovnává výsledky své práce a vyvozuje z ní své závěry

Kompetence občanské

Vychovatel:

- vede žáky k sebeúctě, k úctě k ostatním žákům, spoluobčanům
- vede žáky k ochraně jejich zdraví a k ochraně životního prostředí

Žák:

- vyslechne názor druhých, zeptá se, proč mají tento názor
- pohybuje se v daném místě tak, aby neničil jeho okolí

Kompetence sociální

Vychovatel:

- vede žáky ke kladnému přístupu ke světu a k obohacování emocionálního života
- prohlubuje v žácích pozitivní vztah k místu, kde žije, učí se a tráví svůj volný čas, k zachování lidových zvyků.

Žák:

- uvědomuje si proč místo, kde žije, má rád

Lidé kolem nás

Tento okruh vychází z osvojení vhodného chování a vystupování. Osvojuje si slušnou mluvu a základy společenského chování na různých místech (doma, ve škole, v divadle apod.) a daných situacích. Předchází šikaně.

Kompetence k řešení problémů

Vychovatel:

- podněcuje žáky k tvořivému myšlení a logickému uvažování k řešení problému v nastalé situaci
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problému, situace

Žák

- učí se samostatně nebát se řešit problémy
- vyhodnocuje rizika svého rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Vychovatel:

- vede žáky k otevřené a účinné komunikaci

Žák

- kladně prezentuje svou osobu a svoje chování a jednání na veřejnosti
- vnímá pozitivně svou školu, obec, sám sebe i ostatní lidi

Kompetence sociální

Vychovatel:

- rozvíjí u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit chování vlastní i druhých

Žák:

- učí se pracovat v týmu, vnímá odlišnosti chování
- respektuje společně dohodnutá pravidla, na kterých se sám podílel

Lidé a čas

Tento okruh se zabývá budováním správného režimu dne a jeho dodržováním. Učí žáky s časem vhodně nakládat a vážit si ho. Učí ho ke správné volbě volnočasových aktivit. Výroba vlastních časových plánů a rozvrhů.

Kompetence sociální

Vychovatel:

- rozvíjí u žáků schopnost vypracování vlastního denního plánu
- rozvíjí schopnost porovnání aktivity vlastní i cizí

Žák:

- vnímá odlišnosti v denním rozvrhu od spolužáků
- inspiruje se nápady ostatních

Kompetence k trávení volného času

Vychovatel:

- umožňuje žákům osvojit si strategii k sestavení vlastního režimu dne
- vysvětluje smysl a cíl této činnosti, pozitivní vztah ke správnému využití volnočasových aktivit
- při hodnocení používá ve zřetelné převaze pozitivní motivaci

Žák:

- učí se plánovat, organizovat svou činnost
- učí se důslednosti

Rozmanitost přírody

Okruh vychází z pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody. Zabývá se studiem přírody, vycházkami, výstavkami přírodnin, péčí o pokojové rostliny, výchovou k ekologii. Tento okruh vychází z učiva prvouky v 1. – 3. ročníku a postupně přechází do přírodovědy (3. – 4. roč.).

Převážní část okruhu **Rozmanitost přírody** probíhá mimo budovu školy – vycházky do okolí školy v různých částech obce. K preferovaným formám vzdělávání patří i exkurze do různých institucí (např. Botanická zahrada) a do přírodních lokalit.

Kompetence k učení

Vychovatel:

- učí žáky vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace z různých zdrojů

Žák:

- samostatně a tvořivě pracuje se získanými informacemi
- hledá různé způsoby k dosažení cíle
- provádí pozorování, diskutuje o problému

Kompetence komunikativní

Vychovatel:

- vede žáky k otevřené a všestranné komunikaci
- učí žáky prezentovat své názory

Žák:

- užívá různé formy komunikace
- naslouchá druhým

Kompetence sociální a personální

Vychovatel:

- rozvíjí u žáků spolupráci a práci v týmu

- učí respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých, rozvíjí schopnost žáků zastávat ve skupině různé role

Žák:

- pracuje ve skupině, ve dvojicích
- toleruje a uznává názory svých spolužáků
- sebepoznává se

Člověk a jeho zdraví

Tento okruh vychází ze základního poznání o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jeho zdraví, osobní hygieně, předcházení úrazů, umění ošetřit drobná zranění. Pravidelné otužování, dodržování pitného režimu, upevňování hygienických, stravovacích i jiných zdravotně-preventivních návyků. Žáci si postupně uvědomují, jakou odpovědnost má každý člověk za své zdraví a bezpečnost i za zdraví ostatních lidí.

Kompetence k učení

Vychovatel:

- Učí žáky vyhledávat, pracovávat a používat informace z různých zdrojů

Žák:

- hledá různé způsoby dosažení cíle
- provádí pozorování, experimentuje, diskutuje o problémech

Kompetence komunikativní

Vychovatel:

- vede žáky k otevřené a účinné komunikaci

Žák:

- užívá různé formy komunikace
- naslouchá druhým jako nezbytný prvek mezilidské komunikace

Kompetence pracovní

Vychovatel:

- vede žáky k ochraně svého zdraví

Žák:

- dodržuje vymezená pravidla k ochraně zdraví

4.3 Výtvarná výchova

Výtvarná výchova vychází z oblasti UMĚNÍ A KULTURA poznávání okolního i svého i vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností. Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej a objevovat v něm estetické hodnoty. Rozvíjí smyslovou citlivost – rozlišování prvků obrazného vyjádření, prostředky pro vyjádření fantazie a představ.

Kompetence k řešení problémů

Vychovatel:

- předkládá žákům dostatečné množství estetických zážitků a možnosti k tomu, aby si žáci uvědomili rozmanitost vnímání stejné věci.
- učí žáky různým výtvarným technikám
- podporuje netradiční způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování

Žák:

- uvědomuje si, že různí lidé vnímají stejnou věc různě
- hodnotí své umění uvážlivě tak, aby svůj názor obhájili

Kompetence pracovní

Vychovatel:

- učí žáky používat při jejich výtvarném projevu různé vhodné materiály, nástroje a techniky
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí
- učí žáky chránit svoje zdraví při práci

Žák:

- pod vedením učitele dodržuje pravidla při práci
- pro danou činnost připraví vhodné místo

4.4 Hudební výchova

Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti UMĚNÍ A KULTURA. Dává žákům příležitost, aby projevovali a uspokojovali svou přirozenou potřebu setkávání s hudbou. Hudba je osvojována nejen při vyučování, ale i návštěvou koncertů, na besedách o hudbě i samostatně v mimoškolních aktivitách.

Kompetence k učení

Vychovatel:

- motivuje žáky k celoživotnímu vzdělávání

Žák:

- kultivuje a zdokonaluje svou hudebnost v oblasti hudebního sluchu, smyslu pro rytmus, hudební paměti, představivosti a fantazie.

Kompetence komunikativní

Vychovatel:

- vede žáky k otevřené účinné komunikaci

Žák:

- učí se porozumět hudebně vyjadřovacím prostředkům společenským funkcím hudby, jednotlivých uměleckých období
- naslouchá hudbě, citlivě vnímá hudební projevy druhých

Kompetence sociální

Vychovatel:

- rozvíjí schopnost spolupracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Žák:

- prohlubuje si vztah k hudebnímu umění
- hodnotí práci svou i ostatních

4.5 Člověk a svět práce

- zásady bezpečnosti a hygieny
- udržování pořádku
- uplatňování vlastní tvořivosti a fantazie
- konstrukční práce podle daných postupů nebo plánů

4.6 Informační a komunikační technologie

- základní ovládací prvky PC
- orientace na klávesnici
- pravidla a bezpečnost práce s PC

4.7 Člověk a zdraví

- základy zdravé životosprávy
- denní režim

- plánování volného času
- odpočinek a relaxace
- základy první pomoci

Začlenění průřezových témat

- Osobnostní a sociální výchova – osobností, sociální a morální rozvoj
- Výchova demokratického občana – občanská společnost a škola; občan, občanská společnost a stát
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – Evropa a stát nás zajímá
- Multikulturní výchova – lidské vztahy
- Environmentální výchova - ekosystémy

5. Časový plán vzdělávání

Podzimní období (září - listopad)

- rekreační činnost – pohybové hry uvnitř i venku, deskové hry, společenské hry
- odpočinková činnost – četba samostatná i společná, poslech pohádek, kreslení a malování
- společenská činnost – seznámení s řádem ŠD, poučení o bezpečnosti v ŠD, školní jídelně a venkovních prostorách školy, hygienické návyky stolování, úklid hraček a svého okolí, vazby a komunikace v kolektivu, orientace ve škole a jejím okolí
- zájmová činnost – pracovní, výtvarná, hudební a tělovýchovná
- příprava na vyučování – didaktické hry

Zimní období (prosinec - únor)

- rekreační činnost – stolní a společenské hry, stavebnice, hry rozvíjející jemnou motoriku, pobyt venku – pozorování změn v přírodě
- odpočinková činnost – volné hry dětí uvnitř i venku, sledování pohádky a následné činnosti, zvyky a tradice – Vánoce
- společenské činnosti – komunikační dovednosti, pomoc spolužákovi, chování ve společnosti
- zájmová činnost – pracovní, výtvarná a hudební ovlivněná vánoční atmosférou, tělovýchovná
- počítačová činnost – základní dovednosti s PC
- příprava na vyučování – hádanky, kvízy a tajenky

Jarní období (březen – červen)

- rekreační činnost – stolní a společenské hry, hry rozvíjející hrubou motoriku, soutěže, pobyt venku – pozorování změn v přírodě
- odpočinková činnost – volné hry dětí uvnitř i venku, poslech pohádky, četba časopisů, zvyky a tradice – Velikonoce
- společenské činnosti – komunikační dovednosti, kázeň na veřejnosti i ve třídě, bezpečnost vlastního chování a jednání, chování k druhým, upevňování vztahů
- zájmová činnost – pracovní, výtvarná a hudební ovlivněná velikonoční atmosférou a jarní tématikou, tělovýchovná zaměřená na pobyt venku
- příprava na vyučování – didaktické hry

6. Organizace školní družiny

Podmínky přijímaní uchazečů

- o přijímání žáků do ŠD rozhoduje ředitel školy na základě přihlášky do školní družiny
- do ŠD se žáci přihlašují předběžně při zápisu a dále kdykoliv během školního roku, pokud není naplněna její kapacita
- ŠD je nabízena žákům od 1. do 5. ročníku
- kapacita jednoho oddělení je 30 žáků, na žádost ředitele školy může zřizovatel povolit výjimku z počtu žáků až na 34 žáků v jednom oddělení
- Maximální počet účastníků připadajících na jednoho pedagogického pracovníka vykonávajícího dohled je 30
- žáka je možné ze ŠD odhlásit kdykoliv během školního roku vždy písemnou formou

Podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

- ranní blok začíná v 6:30 hod. a končí v 8:00 hod.
- odpolední blok začíná v 11:40 a končí v 17:00 hod
- žáky ŠD předává učitelka vychovatelce po skončení vyučování
- učitelé jsou povinni informovat vychovatele o jakékoliv změně v rozvrhu
- docházka přihlášených žáků je povinná, každou nepřítomnost řádně omlouvá zákonný zástupce
- zákonní zástupci děti vyzvedávají osobně (mohou uvést i další osoby oprávněné k vyzvednutí) nebo mohou písemně požádat, aby žák odcházel ze ŠD sám v určenou hodinu
- rodiče jsou povinni vyzvednout žáka nejdéle do konce provozu ŠD
- výjimečně lze uvolnit žáka dříve písemnou žádostí, která musí obsahovat datum, hodinu odchodu a podpis
- v případě neuhrazení úplaty za zájmové vzdělávání může být docházka žáka do ŠD předčasně ukončena

Podmínky pro vzdělávání žáků se SVP a žáků mimořádně nadaných

- žákům se SVP je podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost – zvýšená motivace, individuální pomoc, důraz na pochvalu, neustálá zpětná vazba
- pro mimořádně nadané děti nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů

Materiální vybavení školní družiny

Pro zájmové vzdělávání a výchovné činnosti má školní družina k dispozici 3 kmenové třídy, 4 vlastní družinové třídy, knihovnu a počítačovou učebnu. Sportovní činnosti mohou probíhat v tělocvičně a ve venkovním sportovním areálu. K relaxaci v přírodě je určena i zahrada školy vybavená prolézačkami a houpačkami. Stravování dětí probíhá ve školní jídelně.

Charakteristika pedagogických pracovníků

Ve školní družině pracuje 8 vychovatelek/ vychovatelů a, které se vzájemně doplňují ve svých specializacích. Podle potřeby si rozšiřují vzdělání a zúčastňují se různých kurzů. Spolupracují s učiteli, komunikují s rodiči a organizují akce, které zapadají do celkového plánu školy. Vedou pedagogickou dokumentaci.

Ekonomické podmínky

Výši úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině stanovuje zřizovatel školy v souladu s platnými právními předpisy. Úplata za zájmové vzdělávání se hradí vždy na následující měsíc. V případě potřeby je možné se na placení úplaty individuálně domluvit s ředitelem školy. O snížení nebo prominutí úplaty rozhoduje ředitel školy podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, zejména v případech žáků se sociálním znevýhodněním.

7. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

ŠD zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí pro rozvoj žáků a bezpečné prostředí, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, zaměstnanci a rodiči ale i s širokou veřejností.

Bezpečnost ve všech prostorách, které ŠD využívá, zajišťuje vnitřní řád školy a školní družiny.

V Klecanech dne: 1.9.2023